

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A magyarság érdekében.

Hazánk polyglott állam. Sokféle nyelvű nép lakja, elég sok nemzetiség él háztárainkon. — Mikor őseink bejöttek ide, gyéren lakott föld volt itt, mert a népvándorlások zavarai sok harezot, sok pusztulást hoztak erre a földre, de azért találtak itt őseink másnyelvű népeket is, akiket csakhamar meghódítottak.

Békességesen éltek azután egymás mellett századokon át hódítók és meghódítottak, telepítettek be a művelt nyugatról is sok másnyelvű embert, hogy a magyarságot városi életre, iparra, földművelésre tanítsák. Ezek a beköltözöttek évszázadokon át többnyire magyarokká lettek.

Ujabb pusztulások következtek reánk, hazánk földje vált évszázadokon át ütköző pontjává keletnek és nyugatnak, saját testével védelmezte a nyugati kultúrát, a melynek végső vára volt.

A sok háboru és pusztulás néptelenné tette az ország egyes részeit s főleg a leghareziasabb elem: a magyarság szenvedett legtöbbet ezek alatt a századok alatt.

Az elnéptelenedett vidékekre új telepések jöttek, s innen van hazánkban az a jelentékeny számú nemzetiség.

Alkotmányos életünk hosszú, békés évtizedjei alatt a magyarság számbelileg is megerősödött, úgy, hogy manapság felénél jóval többet tesz ki az ország népességéből, kulturai tekintetben is vezérszerepet visz az országban. A 11 millió körül számlálható magyarság mellett több részre oszlik a nem magyar anyanyelvű nép, a mely a magyarsággal többnyire békés jó viszonyban él és nagy többsége jó polgára akar is lenni a magyar hazának.

Kormány és vezető férfaink bölcseségének és erélyének köszönhetjük, hogy ezek a nemzetiségek többnyire egyetértéssel velünk a haza szeretetében és nem gravitálnak kifelé.

Ujabb időben azonban olyan jelenségek mutatkoznak egyes helyeken, mintha a magyarsággal való évtizedes jó egyetértés nem volna olyan őszinte és mintha nem a közös haza szeretete vezérelne némelyeket tetteikben.

Eddig a magyarsághoz való vonzódás és az állam nyelvének elsajátítása a legszebben és zavartalanul sikerült: mostanában azonban itt is bizonyos nehézségek kezdenek fölmerülni és egyes harezias, ellenálló hangok emelkednek elénk.

Elmondhatjuk pedig, hogy nincs talán a föld kerekén olyan ország, a hol olyan humánusan bánának a más nyelvűekkel, mint nálunk bántanak velük évtizedek óta a magyar állam.

Máshol üldözik, elnyomják, száműzik, börtönnel sújtják az ellenkezőket. Nemcsak a keleti Oroszország, de a nyugati Németország is kemény marokkal kezeli azokat, kik az állam nyelvén kívül más nyelvet akarnak beszélni.

Mi megengedjük a nemzetiségi nyelv létezését és művelését, csak a mellett az állami nyelvet is tanulják meg.

Eddig a nemzeti nyelv nimbusát mindig szép eredménnyel sikerült előrevinni.

Az így elért eredmények nyomán az ország lakóinak tulnyomó része beszéli és érti a magyar nyelvet.

Ujabbban azonban más nyelvet beszélő testvéreink az eddiginél nagyobb engedményeket óhajtanak és az elért eredményeket csökkenteni kívánják.

Csodáljuk e kívánságot, mert nem volt itt rossz dolga semmi nemzetiségnek, nem bántottuk, megbeesültük őket, távol volt tőlünk minden elnyomás, — ők is részt vehettek minden jogunkban és javunkban, csak azt kívántuk, hogy az állam magyar nyelvét tanulják meg és ennek a hazának igazlelkű polgára legyen, aki itt találja igazi otthonát.

Sajnos, hogy a legujabb időkben

egyes nemzetiségi izgatók ezt a szép egyetértést megbontani és a mult eredményét lerombolni akarják. Ezek az izgága, minden jóval elégedetlen emberek föllázíthatják a község békés, magyarbarát népét és ellenszegülést szíthatnak a nemzeti nyelv ellen, ha nem leszünk részen.

Mert a magyarság eddigi békés előhaladása, térfoglalása minden egyes pontján egy-egy várhoz hasonló, a mely a további előhaladást biztosítja.

Ha feladjuk egyik-másik erősségünket, akkor kénytelenek leszünk visszavonulni és a magyarság végső állásait feladni, a mi az izgága embereknek vérszemét ad, őket további ellenállásra sarkalja és így a magyarság veszt mindazzal, a mit eddig szerzett pozícióiból felad.

Kormányelnökünk elvágta a románokkal ez irányban folytatott tárgyalások fonálát. Jó lesz tehát nekünk is ezeket megfontolni, kivált itt a nemzetiségi határokon és az eddig követett eljárást ezután is fenntartani, pozícióinkból nem engedni, sőt azokat a kulturális erősségen felül még a magyarság vagyoni gyarapításával is erősíteni. Csak így leszünk képesek őseink vérén szerzett országunkat megtartani. —X—

A közművelődési egylet közgyűlése.

A Gömörvármegyei magyar közművelődési egylet tolyó hó 11-én tartotta Fáy Gyula nyug. főispán elnöklése mellett évi rendes közgyűlést.

Elnök a közgyűlést lendületes beszéddel nyitotta meg, melyben az egyesület hazafias irányu működéséről és a jövőben szemelőtt tartandó irányelvekről szép szavakkal emlékezett meg, s a beszédet dr. Veress Samu indítványára Farkas Géza cs. és kir. kamarás és Lukács Géza alispán felszólalása után jegyzőkönyvbe iktatták.

Ezután Váry János titkár olvasta fel az 1913-ik évre vonatkozó, nagy gondal és len-

Pártos Manó

Dr. Zimmermann philadelphiai egyet. tanár volt assisztense

fogászati műterme

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 22. szám alatt,
a Zsuffa Kálmán-féle házban. :-: :-: :-:

Foghuzás, fogtömés és különleges munkákra,

ugymint: fogak és gyökerekre, arany és platina koronák készítése, szájpaddlás nélküli hidmunkák ugyancsak arany, platina és porcellánból, a melyek nem vehetők ki a szájból, továbbá porcellán, arany és platina tömések. :-: :-: :-:

dülettel megirt jelentését, melyben hű képét adja az év eseményeinek és a nemes czélok szolgálatában álló kulturintézmény működésének.

Elsősorban kegyelettel emlékszik meg pel söczy báró Hámos László alapító és választmányi tagnak elhunytáról, s mint az egyesület érdekeit mindig meleg lelkesedéssel támogató munkatárs emlékének és érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítését indítványozza, mit a közgyűlés elfogadott. Az egyesület Kubinyi Géza főispán beiktatásakor, Sulyovszky István udvari tanácsossá, Lőrinczy György kir. tanfelügyelőt kir. tanácsossá történt kinevezése alkalmából üdvözölte. Elismeréssel szól a jelentés Pogány István eltávozott és igazgatói tiszteréről leköszönt tanfelügyelőnek az egyesület érdekében kifejtett buzgó működéséről.

Az egyesület mult évben Köviben és Turcsokon szervezett óvodát, s 14 óvodában 592 gyermeket részesített gondozásban és hazafias irányú nevelésben. A cserencsényi állandó menházba 20, a gömörirákosi óvodába 68, a kövi-állandó menházba 34, a murányaljaiba 51, a murányhosszuréti 69, a ratkói óvodába 50, a rimabrézói 35, a rimafürészibe 36, a rimaréhói 30 és a turcsokiba 60 gyermek járt. Nyári menház volt: Cserepesen 26, Fazekaszaluzsányban 62, Felsőpokorágyon 27, Nagyszuhán 24 növendékkel.

A Nemzeti Kaszinó alapítványának 100 koronára kiegészített kamata Wálint András nagyszabosi tanítóknak ítéltetett oda a magyar nyelv sikeres tanításáért; a Latinák Rudolf alapítványból Lücke Francziska ratkói óvónő 100 koronás jutalmat kapott. Abonyi Pál 20 koronás jutalomdíját Rimaréhón kapta két növendék. A felsősajói ág. ev. egyház 80, a hisznyi ág. ev. egyház 25 darab magyar egyházi énekes könyvet kapott, az újvársári ág. ev. egyháznak pedig hasonló könyvek beszerzésére 160 koronát utalt ki az egyesület. A ratkói járás községeiben 1000 darab magyar naptárt osztottak ki s a hazafias irányú Kraján és Vlast a Svet című tót lapokat 160—160 példányban járatta az egyesület.

Dr. Lichtschein Adolf és elhunyt neje az egyesület javára 1000 koronás alapítványt tettek, Farkas Géza kamarás és Czibur Imre 100—100 koronával léptek be az alapítók közé. A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank 50 koronát, a rimaszombati takarékpénztár 60, a gömörmegyei nép- és iparbank 40, a nagy-roczei takarékpénztár 50, a putnoki takarékpénztár 30, a tornaljai takarékpénztár 20 koronát, egy ebédelő társaság 31'60 fillért juttatott

az egyesületnek. A gróf Andrássy Dénes hagyatékából az egyesületet megillető mintegy negyedmillió koronára rugó alapítvány kamata jövő évben már egészében rendelkezésre fog állani s ennek felhasználására vonatkozólag a választmány javaslatot fog tenni annak idején. A hagyatéki tárgyalások alkalmával kifejtett buzgóságért dr. Molnár József ügyésznek elismerést szavazott a közgyűlés.

Az egyes körök működésére tér ezután a jelentés. A garami kör megszűnt, s 422 kor. 71 fillér vagyonát beküldte a központba. A rimaszombati és nyustyai kör működött a mult évben is s lépések tettek a jolsvai kör életre-keltése érdekében is.

A számvizsgálóbizottság Czínke István elnöklésével tartotta ülését s az 1913. évi számadást 17526 korona 44 fillérrel zárta, az összes vagyont pedig 223235 korona 99 fillérben állapította meg. A Latinák Rudolf alapítványának számadását Istók József pénztárnok mutatta be, ennek végösszege 2296 korona 20 fillér egyenleggel együtt 7308 korona 80 fillér; a milleniumi alapítvány végösszege 2420 kor. Istók József pénztárnoknak a felmentvényt a közgyűlés megadta.

A közgyűlés Váry János felolvasott jelentését nagy figyelemmel hallgatta s azt tudomásul vette. A választmány javaslatára ezután az igazgatói tisztt betöltésére Lőrinczy György kir. tanfelügyelőt kérték fel, ki nagy figyelemmel és élénk érdeklődéssel kísért gyönyörű beszédben foglalkozott a közművelődési egyesület működésével és jövő programjával. Szerinte ma az volna a főcélja az egyesületnek, hogy a nemzetiségi áramlatok ellenében a magyarosítási törekvéseknek egyelőre való felfüggesztése mellett a korszellemet ébren tartjuk nagyjaink emlékének felújításával, a magyar motívumok összegyűjtésével. Ilyen irányú actióval kell a társadalom rokonszenvét felkölteni, mert hiszen az óvodák fentartása a Csáky Albin gróf által megalkotott törvény szerint ugyis állami feladatot képez. A nemzetiségi törekvésekkel szemben hatalmas fegyver volna az, ha elhunyt vármegyei nagyjaink érdemeit és működését alkalmas módon méltányolnánk, egy-egy emléktáblával, vagy irodalmi művel stb., stb. Felsorolta ezután egyrészt azoknak, kik az irodalom, dalköltészet, festészet, zene, hírlapalapítás, könyvek terjesztése stb. útján az emlékek szálaival e vármegyéhez fűződnek: Bodon Ábrahám, Bodon József, Adorján Boldizsár, Ujházy László, Plachy Ferencz, Reményi Ede, Kiss József, Kármán Sámuel, Gotthard Endre,

Szentmiklóssy, Mikszáth Kálmán, Gáspár Imre, Tompa Mihály, Blaha Lujza, Pósa Lajos stb., stb. Az emlékek összegyűjtését, felújítását és a közszellembe való átvitelét tartaná a jövő leg-szebb programjának, s e téren szívesen ajánlja készségét az egyesületnek, s miután 1879. óta szolgálja a közművelődés ügyét, reméli, hogy ily irányban hasznos szolgálatokat is tehetne az egyesületnek, melyet egyébként is hivatalos állásából kifolyólag szívesen támogat.

Az új igazgató szép beszédének hatása alatt Széman Endre, Czínke István és Váry János felszólalása után elhatározták, hogy amennyiben a gróf Andrássy Dénes hagyományából nyeredő alapítvány nagyobb kamatjövédelmet biztosít, s anyagi eszközök is rendelkezésre fognak állni, a jövő működés programjának megállapítására kiküldendő bizottság az igazgató által felvetett eszmével foglalkozni fog. Fáy Gyula elnök már most a közgyűlés közönetét tolmácsolta az igazgató szép beszédeért, majd az Andrássy Dénes gróf hagyatékáról szóló jelentés vétetett tudomásul és megalkoták a bizottságot, mely a jövő munkaprogramra vonatkozólag a választmánynak előterjesztést fog tenni.

A számvizsgálóbizottság jelentését tudomásul vették s a költségelirányzatot néhány felszólalás után megállapították.

Farkas Géza és Lőrinczy György a Pósa Lajos 40 éves költői működése alkalmából rendezendő nemzeti ajándékhoz való hozzájárulást indítványozták, mire Fáy Gyula elnök 50 koronát nyújtott át Lőrinczy György igazgató-nak azzal, hogy 25 korona a Pósa házra és 25 korona a nemzeti ajándékokra fordíttassék.

Ezzel a közgyűlés az elnök elttetésével véget ért.

Drága a hus.

Régi nótát elevenítünk fel, melyet már annyszor megénekeltünk lapunkban, hogy az olvasó kívülről tudja.

— Drága a hus! Drága a hus! — hangzik keresztül a mi mindenekben gazdag vidékünkön, ahol nem akarják elismerni, hogy nincs pénz, mert ha végig kiabáljuk egész Gömörvármegyében, hogy drága a hus, azért nincs közöttünk senki, aki a drágaság enyhítésére

TÁRCZA.

Orgonavirágok.

Kipattannak lassan az orgona-rügyek,
S szétnéznek a lila álmódó szemek.
S a fátyol, mit tavaszról szöttek a télen,
Foszlányokban úszik körülük a légben.

Illatárjuk öntik a napsugár elé;
Mint adót, amiért álmodni engedé:
Csöppet sem fáj nekik, hogy ébredni kellett,
Valónál nem lehet álmodni se szebbet.

Új életre ébredt orgonavirágok,
Irigyen gondolok ilyenkor reátok.
S míg arczom ráhajlik bokrotokra csendben,
Tanultam töletek, megérzi a lelkem.

Egyedül.

Szürke napokon át emberek közt járva,
Ugy vágyik a lelkem egy csendes órára.
Hol ne lásson senki... Ne hallja a hangom...
Ne tudják, mit játszom egy-egy törött lanton.

Hogyha tüske tépett, míg az utat róttam,
— S hogy ne tudja senki, milyen fáradt voltam;
Gyönyörködtem én is napsugárban, dalban...
Fákat tépő szélben... zúgó zivatarban... —
Sóvárogva vártam az egyedüllétre,
S nyugtot találtam ott, mint egy biztos révbé!

A boldogságom is ott talált viszhangra;
Mikor felelgettem a pacsirtadalarra.
Mikor ajkamon is felhangzott a nóta,
S álmaim himporát a lelkem úgy óvta.
Mikor imádságom együtt szállt a légbe,
Tavasz illatával az egyedüllétbe.

Bábeli zürzavar nem hat oda hozzám,
S megnyugszom, akárhogy dobál kint az orkán.
Csak legyen egy óra, mikor senki sem lát:
Nevethetem aztán zúgó tenger habját.

Vatthay Ilona.

Az öreg férj.*)

Ita: SCHMITTELYNÉ-FEER ELIZ.

Vőlegény . . . 42 éves.

Menyasszony . . . 19 éves.

Vőlegény. Irma, ne nevéssen, nagyon komolyan beszélek. Még nem késő, legyen őszinte. Ha megbánta, hogy a menyasszonyom lett; ha látja, hogy öreg vagyok magához — én visszadom szavát, gyűrűjét. Nem tagadom, hogy a válás nagyon fájdalmas lesz nekem, de ha a szívem beleszakad is, nem bánom, csak maga ne legyen boldogtalan.

Menyasszony. Ki mondta, hogy boldogtalan leszek magával? Hiszen nem kényszerít senki, hogy magához menjek feleségül. Én akartam, én választottam.

Vőlegény. Igaz. De én attól félek, maga nem gondolja meg, hogy az az igen, amit mond, egy egész életre szól. Félek, nincs tisztában érzelmeivel; hogy csak rokonszenvet érez irántam és azt hiszi, hogy ez a szerelem. Hát lehetséges, hogy ilyen fiatal leány egy kopaszodó, negyven éven felüli embert szeressen?

Menyasszony (nevetve). Maga csacsi! Miről jutott ez éppen most az eszébe, most, egy hét-

*) Mutatvány szerző engedelmével az „Asszonyok” című legújabb s a könyvpiacra nagy rokonszenvennel és elismeréssel fogadott műből. Légrády Testvérek kiadása s kapható minden könyvkereskedésben; ára 3 korona.

tel az esküvőnk előtt? Hiszen már három hónapja, hogy a menyasszonya vagyok.

Vőlegény (elkeseredve). Ne gunyolódjék, Irma. Belátom, hogy nagyon önző voltam, mikor megkértem. Csak az a mentségem, hogy nagyon szerettem. Elfelejtettem, hogy öreg vagyok, maga meg csaknem gyermek, hogy nem vagyunk egymáshoz való. (Csüggedten.) Nagyon is nagy boldogságról álmodtam, a szép álmom szétfoszlott és nem maradt más, mint a szomorú valóság, a lemondás.

Menyasszony (ijedt, naiv hangon). De hát ki mondta mindezt magának?

Vőlegény. A lelkiismeretem, mely azt mondja, hogy bünt követnék el, ha magamhoz lánczolnék egy fiatal életet. Igen, ma felébredt a lelkiismeretem . . . és . . . — igen, tudjon meg mindent, ne mondja, hogy eltitkoltam — hát igen, nekem néha csúzos fájdalmaim vannak. Igaz, hogy csak nedves, esős időben érzem, de olyankor kiállhatatlanul nyugós, zsémbes vagyok. No lássa, milyen beteges öreg férje volna. Nem akarom, hogy így feláldozza magát. Bucsuzzunk el szépen. Ne nézzen így rám, ne nehezítse meg a válást! Érzem úgy is, hogy belehalok, de én csak a maga boldogságára gondolok.

Menyasszony (zokogva). De én nem akarok magától elválni, belehalnék; — én szeretem, nagyon szeretem!

Vőlegény (gyöngéden megöleli). Te aranyos kis baba, te édes, jó kis leány. Igaz volna, hogy szeretsz? Én nem akarlak ámitani. Gondold meg, hogy néhány év múlva még szembe-ötölőbb lesz a köztünk levő nagy korkülömbőség: öt-tíz év múlva talán egészen öreg leszek, te pedig viruló fiatal asszony. Nézz csak a tü-

radikális segélyeszközökhöz tudna vagy merne folyamodni. Csak sirunk, sopánkodunk és — fizetünk.

Évek óta magas a marhahús ára Rimaszombatban. A miskolci kereskedelmi és iparkamara márciusi jelentéséből megtudjuk, hogy egész Gömörvármegyében Rimaszombat városa a legdrágább hús dolgában. A hús ára pedig nincs arányban a gazdaközönség szerint nagyon alacsony marhaárakhoz.

Érdeklődtünk a környékbeli vásárokon a marha árak iránt és csak csodálkozni tudunk azon a hallatlan merészségen, hogy az élősulyban 70—80 filléért vásárolható marhahúsert van bátorságuk majd 1 kor. 80 filléért — 2 kor.-t kilogrammonként fizettetni, de még jobban csodálkozhatunk a fogyasztó közönség nemtörődömségével, amely — bár fogsikorgatva — nem mer nyíltan fel lépni a mészárosok garázdálkodása ellen, hanem szótlanul fizet a mészárszékekben 70 dekagramm húsert és 30 dekagramm csontért 1 korona 76 filléért vagy talán ennél még többet is.

Ha mészárosainkat megkérdezzük, hogy miért nem akarnak a mostani igazán alacsony marhaárakkal arányban olcsóbb húst mérni, egyszerűen azt felelik, hogy mi nem rendelkezünk olyan tőkével, hogy a városokban vagy a falvakban a gazdáktól megtudjunk venni készpénzért annyi barmot, hogy mindig álljon 10—20 darab vágásra készen az istállónkban, hanem kénytelenek vagyunk a környékbeli marhakereskedőktől darabonként beszerezni a vágómarhát és ezek nem szígyenlik magukat olyan árt fizettetni a megszorult mészárosokkal, hogy teljesen igazuk van, ha nem szállnak le a húsárakkal. De igazuk van a napról-napra jobban gazdagodó markakereskedőknek is, ha kihasználják a reájuk szoruló mészárosok tehetetlenségét és az élő mar-

háért olyan árt fizettetnek, mint a régi időben a már kész pecsenyéért.

Mert hiszen ma olyan világot élünk, hogy a marhakereskedőknek mindent szabad, ami a fogyasztó közönség rovására megy; mert ők nem érzik azt, ha a nehéz és keserves munkával küzködő tömeg nehezen is tudja kiizzadni az 1 korona 76 filléért 1 kiló marhahúsert, melyben 30 deka kutyának való is van.

Álljanak össze mészárosaink, úgy mint másutt is teszik és ha egy kis küzdelembe kerül, de szerezzenek elegendő forgótőkét üzletükhöz és vásároljanak közösen a kisgazdáktól egyenesen s nem marhakupeczek közvetítésével barmokat, majd látni fogják akkor, hogy jobban módjukban lesz az árakat leszállítani, hogy ne nézzen ellenséges indulattal szemük közé az a szegény fogyasztó, aki elég gazdag arra, hogy most, amikor más vidékeken a hús ára olcsóbb, itt majdnem két koronát fizet.

Ne hagyják magukat a marhakereskedőktől kihasználni azért, mert 1—1 marha árával adósak maradnak, míg a másikat veszik. Azonban gondoljanak arra is, hogy ők nemcsak azért vannak a világon, hogy minél jobban tömhessék pénzeszsákjaikat, hanem a fogyasztóközönséget illő árért lássák el élelmiszerekkel.

Ezek szerint tehát a húsdrágaságnak oka a mészáros, aki nem tud magának olcsón barmot szerezni, mikor az nagyon olcsó. Oka ennek a marhakereskedő, aki kihasználja a mészáros tehetetlenségét. De azért legnagyobb oka mégis a fogyasztó közönség, amely nem mer a húsdrágaság ellen nyílt lázadásba kitörni, hanem a pénzhány daczára mindig több és több húst eszik és ezzel nem önmagát hizlalja, hanem a mészárosok közvetítésével a környékbeli marhakereskedőket, akik a marhakereskedés után

nem adóznak és akik kifakadásaink daczára jót fognak a markukba nevetni azon, hogy mi azzal kezdjük és azzal végezzük nótánkat, hogy: „drága a hús!” Hát — kérdezzük — drága a hús? . . .
(h. g.)

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Egyházmegyei közgyűlés. A gömöri ref. egyházmegye városunkban folyó hó 12-én *Ruszkay Gyula* jánosii ref. lelkész s tanácsbíró és *Bornemisza László* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek legfőbb tárgyát esperesének: *Csabay Pálnak* a halálával kapcsolatos ügyek elintézése képezte. Ugyanis *Ruszkay Gyula* gyűlést megnyitó buzgóságjeljes imája és az elhalt esperes érdemeinek remek beszédben való méltatása, továbbá *Simon István* harmaczi és *Osváth Bertalan* szalóczi lelkészek elhunytáról való kegyeletes megemlékezése után, közgyűlés az esperesi hivatal betöltéséig a helyettesi teendőkkel *Czinke István* rimaszombati lelkészt bizta meg. Elrendelte, hogy a szavazatok május hó 28-ig *Bornemisza László* egyházmegyei gondnok címére Rimaszombatba küldessenek. A szavazatok felbontási határidejéül június hó 2-át tűzte ki. A szavazatbontó bizottságba: egyházmegyei gondnok elnöklete alatt *egyházi részről*: *Ruszkay Gyula*, *Sághy Sándor*, *Pósa Lajos* és *Ablonczy Pál*, *világi részről*: *Farkas Géza*, *Bornemisza Elemér* és dr. *Székely József* küldettek ki, egyszersmind felhatalmazta a bizottságot, hogy a szavazás eredménytelensége esetén a legtöbb szavazatot nyert egyénekre új szavazást rendeljen el. Az üresedésben levő esperesi hivatallal összefüggő ügyek letárgyalása után jólesett hallani a jelentést, hogy *Baksay Dániel* aggteleki lelkész, a *Baksay család* nesztora, az ő jószágos szíveről, önzetlenségéről, páratlan kedélyéről, magyaros vendéglá-

körbe, látsz ott egy piros arcú kis leányt és egy kopaszodó bácsit, akiről azt lehetne hinni, hogy a papája. Igen, azt fogják hinni, mikor együtt látnak. Gondold meg, hogy késő ne legyen a megbánás.

Menyasszony. Sohasem fogom megbánni, érzem. Így tetszel nekem, így szeretlek, amilyen vagy . . . Ez a kis kopaszság jól áll neked. Csakis a te feleséged leszel vagy soha senkié. Ha beteg leszel, ápolni foglak, mint ahogy a mama ápolja a papát, mikor beteg. Ugy-e nem fogsz elhagyni?

Völegény (elragadtatva). Édes kis tündérem, sohasem fogom eltelejteni . . . Soha . . .

*

Hat hét múlva, mint férj és feleség. A férj chaiselongueon pihen, lábai meleg pokróczokkal vannak betakarva. Felesége valami kézimunkával ül mellette.

Feleség. Megujítsam a borogatást?

Férj. Nem; pihenj le, már késő van és tegnap is egész éjjel főtt voltál.

Feleség. Lefekszem, csak új borogatást tesztek a lábadra. Pontosan meg kell tartani, a mit az orvos rendelt, óránként bedörzsölni és kétóránként megujítani a borogatást.

Férj. Na, végre mégis talált valamit az orvos. Ma reggel óta jobban érzem magam, ritkábban vannak fájdalmaim.

(Egy perczig esend, míg az asszony megujítja a borogatást.)

Férj (sóhajtván). Óh Istenem!

Feleség. Mi bajod édes? Megint fájdalmaid vannak?

Férj. Nem. Téged sajnállak, aki a mézes-hetekben köszvényes férjedet vagy kénytelen ápolni . . . Hogy ép most jött rám ez a gonosz baj. Sokszor egy évig sem érzem. Nem, nem lett volna szabad tőled elfogadnom azt az áldozatot, hogy hozzám jőjj feleségül. Tudom, hogy jószívű, hűséges feleség vagy, de a természetben nincs ugrás. Nem illik a tavasz az őszhöz. Félve gondolok a jövőre . . . mi lesz később?

Feleség. Az, hogy meggyógyulsz és boldogok leszünk. Hallottad, hogy mit mondott minden orvos, akihez csak fordultunk. Teljesen kigyógyulhatsz bajodból, ha néhány hétig nyugodtan fekszel és alá veted magad az orvosi rendeletnek. Már rég kigyógyultál volna, de nem volt türelmed a szobában maradni. De most, ugy-e, megteszed én értem és mindkettőnk boldogságáért?

Férj (lekesülten). Óh, mit nem tennék meg érted? Egész életem kevés lesz arra, hogy megháláljam jószágodat.

* * *

Öt év múlva. A férj éppen befejezte öltözködését; frakkba, klakkba, szóval teljesen ünnepi díszbe öltözve áll a tükör előtt. Az asszony kezéhez ad egyet-mást s gyönyörködve nézi kiöltözött urát.

Férj. Jól áll az új frakkom? Nem bő egy kicsit?

Feleség. Nagyon jól áll, csak a nyakkendődet kell megigazítani. No, most jól van. Ne vedd azt a zsebkendőt, adok finomabbat. Milyen partönt akarsz?

Férj. Peau d'Espagne. Kérlek vedd elő a hajkefét és rendezd el a hajamat, hogy kevésbé lássék a kopaszság a tejem búbján . . . Jól van, türethően festek ugy-e?

Feleség. Olyan csinos vagy, hogy nemcsak násznagya, de akár vőfély is lehetnél.

Férj (tetszelegve nézi magát a tükörben). Megvagyok magammal elégedve, tegnap is azt mondta valaki a hivatalban, hogy nem látszom többnek harminczhat évesnél . . . Csak a kopaszság ne volna.

FIGYELEM!

3

koronától feljebb.

Bérma-ajándékok

a legolcsóbban kaphatók:

Valaszky Rezső órás- és ékszerésznél

RIMASZOMBATBAN.

BÉRMA-ÓRAK, GYÜRÜK, NYAKLÁNCOK, FÜLBEVALÓK stb.

Fióküzletek: **TORNALJÁN** és **FÜLEKEN**.

FIGYELEM!

3

koronától feljebb.

tásáról még megyénk határán túl messze földön is sokak által ismert „Danyi bácsi” a f. évben töltötte be 50 éves lelkészi működését. Örömmel üdvözljük őt e helyen is és meghajtva fejünket előtte, a szív őszinte érzelmével kívánjuk, hogy legyen még továbbra is kegyelmes az Úr, a mi Istenünk az ő agg szolgálójához és mint a nagy idők egyik tanúja — életével és példaadásával buzdítson ezután is az önzetlen hazaszeretetre és tanítson megbecsülni, a magyar lélek tündöklő erényévé avatni e két szót: „Istenért és szabadságért.” Néhány, inkább az egyház beléletéhez tartozó ügy megvitatása és elintézése után a közgyűlés véget ért s a Tompa-szállóban rendezett közebéd fejezett be.

Áldozó csütörtök. Jövő héten csütörtökön lesz a keresztény vallások egyik nagy ünnepe: áldozó csütörtök, Krisztus menybemenetelének ünnepe, a mikor a föltámadt Üdvözítő elbucszott apostolaitól és többi híveitől és a menyekbe emelkedett. Ezen a szép ünnepen járulnak az első áldozók és a konfirmáltak az Úr asztalához. Mindhárom keresztény felekezet templomában ünnepi díszszel készülnek az ifjúság első szent hitvallásához s a keresztény életbe bevezetéséhez.

Hivatalvizsgálat. Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök tolyó hó 11-én Rozsnyóra utazott, s e héten az ottani kir. járásbíróóság ügykezelése felett tartotta meg a hivatalos vizsgálatot.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a nagyrőcei anyakönyvi kerületbe Smál József nagyrőcei polgármestert anyakönyvvezetővé nevezte ki.

Egyházmegyei hírek. A megyéspüspök Stubendek József rimakokovai plébános lemondásával megüresedett gömörkishonti esperesi kerület egyházi tanfelügyelőjévé Szokolóvszky Benedek nyustyai plébánost nevezte ki.

Pénzügyi igazgató. A Rimaszombati Nép- és Iparbank főkönyvelőjét: Máthé Jenőt igazgatóvá választotta. Az új igazgatóban az intézet egy kiváló szakképzett egyént nyert, ki az intézet ügyeit rátermettségével és buzgalomával nagy mértékben előre fogja vinni.

Áthelyezés. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Pirk Lászlót az adai m. kir. földmives iskolához beosztott gazdasági segédtanárt a rimaszombati m. kir. földmivesiskolához helyezte át.

A felvidéki zeneszövetség ma, vasárnap tartja Miskolcra kongresszusát. Nagy-

arányúnak és impozánsnak ígérkezik ez a kongresszus, amelyen Felsőmagyarország kulturájának vezető emberei adnak egymásnak találkozót. — Szombaton ismerkedési este lesz a Korona szálloda nagytermében, vasárnap pedig bankett. — Városunkat ezen kongresszuson dr. Veress Samu főgimn. ig. képviseli.

Pósa jubileum. Jövő hónapban fogják országos ünnepély keretében méltó módon ünnepelni Pósa Lajost, Nemesradnót kiváló szülöttjét negyven éves írói jubileuma alkalmából. Írók, pedagógusok s a magyar társadalom más előkelőségei szövetkeztek arra, hogy Pósa Lajos írói munkásságának negyven esztendősi jubileumát méltó módon megünnepeljék. Az ünnep rendezésére alakult nagybizottság fölkérésére az ünnepség keretében üdvözlük Pósa: Bárczy István, Herczeg Ferencz, Márkus Miksa, Rákosi Jenő, Weszely Ödön dr. Az üdvözlések után a székesfőváros összes iskolái köszöntik a magyar gyermekirodalom jelesét. Mintegy 40—50000 gyermek vonul fel Pósa Lajos előtt, s minden iskola típusból egy-egy fiú és leány fogja a költőt köszönteni. Az egész ünnepet a millenáris versenypályán rendezik június 7-én délelőtt. Az iskolai ifjúság felvonulásának rendezésére a bizottság Déri Ferencz dr. székesfővárosi tanácsost, a tanügyi osztály vezetőjét kérte fel. A mozgalom élén Bárczy István, Herczeg Ferencz és Herman Ottó áll. De benne vannak az elnökségben a fentiekön kívül Beöthy Zsolt, Endrődi Sándor, Erdődi Béla, Gaál Mózes, Gárdonyi Géza, Gergely István, Glück Frigyes, Kiss József, Légrády Imre, Lovász Márton, Márkus Miksa, Négyessy László, Pekár Gyula, Rákosi Jenő, Szabolicska Mihály, Teleky Sándor gróf, Weszely Ödön, Wolner József, Abonyi Árpád, Bársony István, Feszty Árpád, Krudy Gyula, Molnár Ferencz, Rákosi Viktor, Zala György és mások. Az ügyvezető elnökség áll: Dingha Béla, Havas István, Lőrinczy György, Nagy László és Wiesner Emilből. Ezenkívül Berta Ilona, Teleki Sándorné, Tormai Cecile, Tutsek Anna, Jászai Mari és mások vezetése alatt egy százas női bizottság is alakult. Elhatározta a bizottság, hogy Pósa-nak egy díszalbumot nyújt át 50000 aláírással. Az aláírók mindenike egy-egy koronát ad, s az így begyűlt összeget nemzeti ajándékkul adják át Pósa-nak. Fölkérte a bizottság Magyarország összes iskoláit Pósa-ünnepek rendezésére, s a rendezendő ünnepek jövedelmét a nemzeti ajándék gyarapítására fordítja. Ugyanezt a célt fogja szolgálni Pósa Lajos most megjelenő képes verseskönyvének tiszta jövedelme

Feleség. Hiába tagadod. Itt a bizonyíték, a levél, a melyet a mellényzsebedben találtam. Egy levél, a melyben bizonyos Nusi nevű hölgy kedves kutyuskájának nevez és tudatja, hogy kedd helyett csak szerdán vár rád a szokott helyen és időben. Oh Istenem, Istenem!

Férj. Ebből az a tanulság, hogy máskor ne kotorássz a zsebemben. No, ne sirj, nem kell azt olyan tragikusan venni. Csak egy kis időtöltés, szórakozás volt az egész. Nincs olyan férj a világon, akinek soha se lették volna ilyen apró kalandjai.

Feleség (egyre jobban sir). De neked, akiben úgy biztam, akit úgy szerettem, neked nem lett volna szabad engem megcsalni. Mondd, miért tetted? Miért? Hát rossz feleség voltam, cifrázkodó, kaczer asszony?

Férj. Nem, te jó asszonyka vagy. Gondos, hü feleség.

Feleség. Hát akkor miért csaltál meg? Emlékszel, mit ígértél esküvőnk napján, hogy az én boldogságom lesz életed egyetlen célja. És azon a napon, mikor felgyógyultál, esküvel fogadtad, hogy sohasem tudnál más nőt szeretni s hogy még gondolatban sem tudnál megcsalni.

Férj (álmélkodva). Igazán azt mondtam?

Feleség. Emlékszel még a kis rózsaszínű pongyolámra? Mikor először felvettem, azt mondtad, olyan vagyok benne, mint egy kis tündér. Tündérednek, angyalodnak nevezted és mégis megcsaltál. Esküdtél, hogy úgy szeretsz, ahogy még nem szerette a feleségét azelőtt senki. Nem így volt?

Férj. Igaz, úgy volt, édesem. De ne felejtse el, hogy azóta tíz évvel idősebb lettél.

is. Felvilágosítást az érdeklődők az ügyvezető elnökség tagjaitól szerezhetnek, s az erre vonatkozó leveleket legcélszerűbb az „Új Idők” szerkesztőségébe (VI., Andrassy-ut 16.) A nemzeti ajándékokra begyűlt összegeket a Belvárosi Takarékpénztár kezeli.

Földmérővizsgáló-bizottság. Az igazságügyminiszter az itteni származású dr. Kemény Andor ítélőtáblai bírói címmel és jellel felruházott kir. törvényszéki bírót a Budapesten szervezett földmérővizsgáló-bizottságnak öt évre szóló hatállyal tagjává nevezte ki.

Bérmálási sorrend. A legutóbbi főpásztori körlevél szerint a bérmálás sorrendje a következő lesz:

Junius	1: Rimaszombat.
"	7: Rapp és Fülekpilis.
"	8: Litke.
"	9: Karancseszki.
"	10—12: Salgótarján és Somoskőújfalú.
"	13: Kisterenye.
"	14: Mátranovák és Bárna.
"	15: Kazár.
"	16: Fülel, Fülekpüspöki és Fülel-sávoly.
"	17: Ipolygalsa és Bolyk.
"	18: Osgyán, Guszóna, Nagyszuhá.

Adókiivető bizottság. A III. osztályu kereseti adó kiivetésére kiküldött bizottság Boczkó Dániel elnöklésével e héten a városháza tanácstermében megkezdte működését, s a lefolyt héten a vidéki községek III. oszt. kereseti adóját tárgyalták. A kincstár képviselőiben az adótárgyalásokon Jakab János p. ü. s. titkár vesz részt. — A bizottság tagjai: Bodor István ny. gimn. tanár, Dickmann László dohánynagy-tőzsdés, id. Rábel Miklós könyvnyomdász és Jellinek Bertalan kereskedő.

Növendékek zongoravizsgálója. Vasárnap, folyó hó 11-én délelőtt 11 órakor a Hungária nagytermében nagy érdeklődés mellett folyt le Kolbay Sárika növendékeinek zongoravizsgálója. A matinén résztvevő nagyszámú és előkelő közönséget a belépésnél Kolbay Sándorné és ragyogó szépségű leánya: Kolbay Sárika szeretetreméltó figyelmességgel fogadták; a lépcsőházban pedig kipirult arcu fehérruhás lánykák — a növendékek — osztogatták a 20 pontból álló ügyesen összeállított gazdag programot.

A siker fényes volt s megvallhatjuk őszintén, hogy akik ott voltunk, nem annyira a kritikus maliciózus, szurós fegyverével léptük át a terem küszöbét (ámbar a fiatal művészön nagyon is ambicionálja a részrehajlatlan jogos kritikát!) hanem azzal a jóleső, boldog tudattal, hogy lelkünket elringatva, egy órácskát gyönyörködünk a zene elbűvölő szépségében; hogy lássuk és halljuk azokat, akiket egy nagytehetségű, finom stílusú, temperamentumos fiatal művészön utnak indított, — az első nehézségeken átsegített és komoly, céltudatos munkával a zongorajáték fenséges templomába vezetett. Sorrend szerint először a kezdőket hallottuk: Braun Bellát, Mészáros Tudit és Lukács Gézát, akik egy-egy könnyebb, kedves zenéjü keringőt játszottak el szabatosan, precízzen nagy tetszés mellett.

Lévai Ilonka, Gazda Marianna, Veress Laci, Gaál Feri és Musotter Margit másodévesek játékánál már tapasztalhattuk a fokozatos haladást, a mindvégig egyenletes játékot és hangsúlyozást.

Azután jöttek a harmadévesek: Meskó Sári, Löcherer Lili, Musotter Aranka, Donáth Boriska, valamennyi kis művészön, akiknek a hátul ülő diáksereg már a belépéskor sűrű tapsal előlegezte a rokonszenvet, a bizalmat és a sikert, amire méltán rá is szolgáltak, mert játékukban kidomborodott a színezés kifejezése, az újtechnikai nehézség sikeres legyőzése és a tempók pontos betartása.

A harmadévesek szimpompás játéka után következett a haladók csoportja a következő sorrendben: Molnár Aranka, Róth Lenke, Geruska Aranka, Molnár Gizi és Braun Tivadar; mindmegannyi meleg, bensőséges játékkal, az újrakás, sima kötések, a rythmus a piano és forte kifejezésteljes erejével értek el igazán nagy sikert. Majd a kis Veress Laci bámulatos ügyesen előadott magyar nótái ragadták óriási tapsra a közönséget.

Ami pedig ezután következett, az már egy

Feleség. Az nem baj. S tudod-e, hogy mióta ezt a hajvizet használod, nem hull a hajad. Szinte csodálatos, öt év óta, hogy megnövszülél, nem öregedtél semmit, sőt fiatalodol.

Férj. Igen, mindenki azt mondja, hogy napról-napra fiatalabbnak látszom . . . No, de most már megyek, mert mint násznagynak pontosnak kell lennem. Szegény kis feleségem, igazán sajnálom, hogy a gyermekek miatt nem jöhetsz velem.

Feleség. Előre kimentettem magam. Hogy mehetnek? Gyurka csak most kászalódik ki a himlőből, olyan nyögös. Lilikének meg a foga jön, nem marad el tőlem. Csak menj, mulass jól, csak ne táncolj! Ha zenét hallasz, elfelejtkezel a csuzodról . . . Persze, az az utálatos kaczer Vasadiné is ott lesz. Kérlek ne foglalj kózzál vele . . . nem mintha féltékeny volnék . . . én teljesen bizom benned, de nem akarom, hogy azt higgyék, még téged is meghódított. Csak engem akar bosszantani, azért kaczerkodik veled.

Férj. No meglehet, hogy igazán tetszem neki, másképp miért foglalkoznék velem?

Feleség. Kaczerkodik az mindenkivel. Ugye nem szeretnéd, ha én is olyan kaczer volnék?

Férj. A világért sem, de a más feleségénél nem bánom. No, de most már igazán sietnem kell. Pá édes!

* * *

Ujabb öt év múlva.

Feleség (zokogva.) Oh miért is nem haltam meg, mikor még nem tudtam, hogy megcsalsz, hogy mást szeretsz?

Férj. Nem igaz.

nívós, hangversenyterembe való, tökéletes művésztétel volt. *Kolbay* Sárika játszotta el *Molnár* Gizikével *Bethoven* 5 ik Symphoniáját, majd *Braun* Tivadarral *Liszt* 12 ik Magyar Rapszodiáját mesteri kézzel, tündöklő virtuozitással, a négykézűnek hajszaínyira pontos, harmónikus együttes működésével.

A nagy, lelkes taps, amely e két játék után felzúgott, volt az elismerés, amellyel adóztak a három előadónak és adóztak különösen a fiatal tanárnőnek is, aki az első szépen sikerült vizsgájával is igazolta, hogy nagy feladatokra van hivatva, aki ezuttal is bemutatta, hogy nagytehetségű, minden ízében, minden lélekzetvételében művésznő, aki vendégnek, — idegennek érzi magát a reális élet forgatagában, akinek a muzsika nem annyira szórakozás, mint inkább elmélyedés, gyönyörűség, veleszületett lelkiszükség . . .

A növendékek két szép virágos kosárral, a szülők és a művészet iránt érdeklődők pedig lelkes, meleg, jól megérdemelt gratulációkkal halmozták el *Kolbay* Sáriktól és szülőit. R—s.

Munkapárti gyűlés. A fővárosi lapokban olvastuk, hogy f. hó 10 én a pestmegyei *Kiskunfélegyháza*n a nemzeti munkapárt nagy szabásu párt-gyűlést tartott. A gyűlésen több munkapárti képviselő vett részt, közöttük kerületünk agilis országgyűlési képviselője: *Farkas* Zoltán is, ki felszólalásában az ellenzéki politika czéltalan jogát fejtegette.

Halálozások. Kiscsoltói, kékkői és balassagyarmati báró *Ragályi-Balassa* Ferencz, ragályi nagybirtokos és neje báró *Balassa* Emma gyászapon jelentik, hogy forrón szeretett leányuk *Marietta* f. hó 11-én 20 éves korában *Abbáziában* elhunyt. Hült tetemei f. hó 13 án a gyászházban (*Villa Ragályi*) beszenteltettek s ideiglenesen a voloscai sirkertben helyezték el.

Beck Jenő helybeli biztosító intézeti tisztviselőt és családját mély gyász sújtotta le, amennyiben 7 éves kis fiuk: *Rezső* folyó hó 10 én rövid két napi betegség után elhunyt. Temetése f. hó 12-én nagy részvét mellett ment végbe.

Sipos Dániel, a polgári olvasóköri hosszú időn át alkalmazott szolgálja, utóbb a szegények intézetének felügyelője folyó hó 11 én 53 éves korában elhunyt. 15 én temették.

Molnár Andrásné született *Károlyi* Anna megyei hajdu felesége f. hó 13 án 30 éves korában elhunyt. 13 án temették.

Pósa Dániel helybeli asztalos 2 éves gyermeke folyó hó 11-én elhunyt. 13-án temették.

Báró Vay Lénárd halála. A megyénkbeli bálnévei származásu báró *Vay* Lénárd a múlt héten *Ujpesten* elhunyt. *Lénárd* bácsit a hegedűművészt városunkban is ismerték a 80 as években, mert itt is akkor megfordult és hegedűjével sok vig estét csapott. Mint egy érdekes epizódot említjük fel, hogy egy alkalommal a bohém kedélyű mester városunkban, a régi *Három Rózsán* mulatott s társaságába került néhai *Jakovecz* Alajos kőfaragó-mester is, ki szintén szépen hegedült. A két muzsikusz aztán úgy össze barátkozott, hogy *Jakovecz* Alajos elvette a primás hegedűjét s azután egész éjjel egymásnak hegedültek. *Lénárd* bárónak már fogyatékán volt a pénze, mert már ő másodnapos volt, *Jakovecz* azonban az nap vett fel 150 forintot egy sarkó ára fejében, a mely összeget az új ismerkedés és művészi barátság megpecsételése szívesen felajánlotta s bizony reggelre a hegedűszo mellett az is elszórt. *Reményi* után *Lénárd* báró fővetkezett, ki a magyar nótának és hegedűnek Amerikában is hírnevet szerzett. Most már mindketten sirban pihennek s hegedűjük örökre elnémult.

A katonai laktanya építése ügyében működött vegyes bizottság alapos munkáságáról terjedelmes jegyzőkönyvet vett fel s a jegyzőkönyvet — mint az eljárt vegyes bizottság megállapodásáról szóló határozatot — f. hó 15-én délelőtt a bizottság összes tagjai aláírták. A bizottság szakértői bemutatták a Gacs patakon túl eső — általuk legalkalmasabbnak talált — területéről felvett tervrajzot, felvéve ebbe a laktanya épületeinek elhelyezési tervét s a jegyzőkönyvbe úgy a katonai részről, mint a város részéről támasztott igények és kívánalmak bevételét. A tervek a jegyzőkönyvvel együtt felküldetnek a minisztériumba, hol aztán tovább intézik a laktanya ügyének sorsát.

Gyermekágyas védelme. Berzétén f. évi február hó 7 én a községi szülészno *Farkas* Lászlónénál volt s az orvosi rendelet folytán a bábának vigyáznia kellett az asszonyra. *Virág* István közben bejött s a feleségével veszekedett, mire a gyermekágyas asszony ki akart ugrani anyja védelmére. Ebben a szülészno megakadályozta s a szitkozódó embert kiutasította, ki aztán a bábát hátbaütötte. Ezért — miután mint községi bába hivatalos eljárásban volt — *Virág* Istvánt a helybeli kir. törvényszék f. hó 13 án tartott tárgyaláson jogerősen 8 napi fogházra ítélte.

Kerületi Munkásbiztosító Pénztár jelentése. A rimaszombati ker. Munkásbiztosító pénztár 1913. évi terjedelmes s fölötté nagy gondnal és fáradsággal munkával összeállított jelentése mult héten hagyta el a sajtót s azt a hivatal ügybuzgó főnöke: *Molnár* Lajos ügyvezető kiváló szaktudással állította össze. — A jelentés rámutat a bevezetésben arra, hogy bár a mult év a gazdasági pangás éve volt, mégis elég szép eredménnyel működött a pénztár s a segélyre szorulóknak jogos igényeit az egész vonalon fennakadás nélkül kielégítették, mert jól gazdálkodtak s a vasut- és vízvezeték építés még folyamatosan volt mult évben. A tiszta felesleg 20516 kor. 13 fillér volt, a mi igazán szép eredmény akkor, mikor az ország legtöbb munkásbiztosító pénztára nagy deficittel dolgozik. — Az elnökség és igazgatóság mult évben 11 ülésben 328 ügyben hozott határozatot; az ügyforgalom jelentékenyen emelkedett, mert míg 1910-ben 4700 ügydarab volt, addig 1913-ban 6420-ra emelkedett a szám; a havi taglétszám 4899 volt legalacsonyabb és 6633 legmagasabb; táppénzes nap évi összege 21837, havi átlaga 1819 volt. Keresetképtelen beteg volt 717 (havi átlag 59), kórházban ápolgatott 600 (havi átlag 50), keresetképtelen tag és családtag volt 8581 (havi átlag 715). A választott bíróság 5 betegsegélyezési ügyben ítélkezett. Az átlagos taglétszám, mely 1908-ban 3660 volt, 1913-ban 5904-re rugott. Betegsegélyezési járuléka kirovatott 169394 korona 46 fillér, befolyt az előző évek hátralékaival együtt 161645 korona 17 fillér, ellenben a hátralékok mindig jelentékenyen növekednek, mert 1910-ben 23196 korona 58 fillér volt, 1913-ban pedig 50967 korona 90 fillér. Ez azonban csak látzólagos, mert az év 2 hónapjára eső tagjáruléka is bennfoglaltatik úgy, hogy a tényleges hátralék 6199 korona. Érdekes a segélyezési költségek jelentékeny emelkedése. *Táppénz* volt 1908-ban 17095 korona 90 fillér, 1913-ban 34257 korona 52 fillér. *Gyógyszer*: 1908-ban 12340 korona 42 fillér, 1913-ban 21620 korona 21 fillér. *Kórház*: 1908-ban 4883 kor. 4 fillér, 1913-ban 10642 korona 97 fillér. *Fürdő- és szanatórium költség*: 1909-ben 602 korona 28 fillér, 1913-ban 1837 korona 28 fillér (gyógyfürdőben és szanatóriumban 6 tag ápolgatott). *Szülészno díj*: 1908-ban 904 korona 46 fillér, 1913-ban 1545 korona. *Orvosi költség* (fuvarral) 1908-ban 16543 kor. 45 fillér, 1913-ban 41498 korona 26 fillér. *Gyermekágyi segélyben* 73 nő részesült. *Meghalt* 49 tag. *Baleset* volt 283, (súlyos baleset 45, halálos 12) kártalanítva lett 30 sérült 58 esetben. — A főorvosi hivatal, központi rendelő intézet és állandó orvosi tanács működéséről szóló megemlékezés után a költségvetési egyes tételek részletes indokolása következik, majd a közgyűlésen tárgyalandó javaslatok vannak ismertetve. A felügyelő bizottság jelentése után a zárszámadások következnek, melyek végén az 1915. évre vonatkozó költség-előirányzat az indokolással együtt van közölve. A jelentésből nyert adatok alapján is meggyőződés szereshető arról, hogy a rimaszombati ker. munkásbiztosító pénztár egyike a legjobban, kiváló szakképzettséggel vezetett pénztáraknak.

Halálos végű verekedés. Alsósajón f. évi márczius 1-én a kocsimában összeveszték *Szlovák* Márton és *Kaszper* György, majd a kocsma előtt dulakodtak, mire odajött *Bendig* György és szét akarta választani a dulakodókat; eközben *Szlovák* Kaszpert fejbe vágta, *Kaszper* István bozso pedig látva, hogy bátyját bántalmazzák, odarohant és egy késsel *Szlovák* Márton arcán, *Bendig* Györgyöt pedig mellén úgy megszurta, hogy nyomban meghalt. Ezután még folytatódott a verekedés, melyben *Szlovák* János

is résztvett. A helybeli kir. törvényszék f. hó 15-én tartott főtárgyaláson *Kaszper* Istvánt 3¹/₂ évi börtönre, és háromszor 10 kor. pénzbüntetésre, esetleg háromszor egy-egy napi börtönre, 3 évi hivatalvesztésre ítélte s a büntetésből két hónap 12 nap kitöltöttnek vétetett. *Szlovák* Márton 2 havi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre esetleg 1 napi fogházra, *Szlovák* János 1 napi fogházra, 10 kor. pénzbüntetésre, esetleg egy napi fogházra ítéltetett.

Mátyás király-szobor leleplezése. Sajógyömör város közönsége június 1-én (pünkösd másodnapján) délelőtt 11 órakor a templom előtti téren *Mátyás király szobrának* ünnepélyes leleplezését tartja. A szoborbizottság az ünnepély sorrendjét következőképp állapította meg: 1. Az ünnepély megnyitása *Szontagh* Zoltán szoborbiz. elnök által. 2. „Hymnus,” éneklő a sajógyömöri énekkar. 3. Ünnepi beszéd, tartja *Hevessy* Bertalan. 4. „Elj őseink hazája,” éneklő az énekkar. 5. A szobor átadása és átvétele. 6. A szobor megkoszorúzása. 7. „Szózat,” éneklő a közönség. — Az ünnepély végeztével a polg. iskola tornatermében közébd. Egy teríték ára 5 korona. A helyi viszonyokra való tekintettel kérjük a résztvevő közönséget, hogy a közében való részvételüket a polg. isk. igazgatóságával május 22-ig föltétlenül közöljék. 4 órakor kirándulás a várhegyligetbe. Este 8 órától a szobor leleplezése körül felmerült kiadások fedezésére 1 kor. beléptdíj mellett táncmulatság. Felülfizetéseket képszerűen fogadnak s hirlaplilag nyugtáznak. — Az érkező vendégek részére a délelőtt érkező vonatokhoz Sajógyömör vasútállomáson kocsik rendelkezésre fognak állani.

Kamarai ülés. A miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara folyó hó 19-én kedden délután 3 órakor saját helyiségében teljes ülést tart.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás* Lajos rozsnói püspök f. évi VII. számú körlevele, amelyben a bérmlási sorrendet közli; valamint egy római leiratot közöl bőjti fölmentés ügyében. A felekezeti tanítók fizetésekiegészítése ügyében is intézkedik, valamint a tanítók lakás- és kertiletménye tárgyában közli a vallás és közoktatási miniszter rendelkezését. A személyi hírekben közli, hogy *Szkaupil* József nyugalmazott esperes plébános vezetője lett az absztinens papok társulatának.

REMEK SZABÁSÚ NŐI- ÉS LEÁNY-KOSZTÜMÖK A LEGDÍVATOSABB KIVITELBEN DÚS VÁLASZTÉKBAN ÁLLANDÓAN RAKTÁRON VANNAK ÉS MÉRTÉK UTÁN IS MEGRENDELHETŐK FISCHER BERTA NŐI DÍVATTERMÉBEN RIMASZOMBATBAN.

Halálos botütés. Gömörfügén f. évi február 2-án a kocsimában pálinkáztak *Pricz* Péter, *Puskás* János és *Pricz* József, aztán a kocsimából eltávozva, a *Varga* József háza előtt mentek el, ott bezörgöttek s mikor *Varga* kijött *Puskás* János kétszer végig ütött rajta botjával, majd *Pricz* Péter és *Puskás* János a cigánykúnyhókhoz mentek s ott egy muzsikust kerestek, miközben a nagy lármára kirohantak a cigányok s *Szajkó* Rudolf, *Szajkó* Gyula, *Seres* Pál és *Horváth* József botokkal úgy összeverték *Pricz* Pétert, hogy ez másnap február 3. meghalt. Persze *Puskás* János is püfölte a cigányokat ezen verekedés közben. Folyó hó 13-án a helybeli kir. törvényszéknél tárgyalták *Cseh* István elnöklésével az ügyet s *Szajkó* Gyulát, *Horváth* Józsefet, *Szajkó* Rudolfot és *Seres* Pált 6—6 havi börtönre és 20 korona pénzbüntetésre, *Puskás* Jánost pedig 1 havi fogházra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélték.

Az Apolló színházban ma vasárnap két előadásban kerülnek bemutatásra a kinematographia remekei. A legközelebbi előadás 21-én, csütörtökön lesz.

Megfulladt cigányok. Balogrussón folyó hó 15-én halálos szerencsétlenség történt *Horváth* András 18 éves, *Horváth* Samu 20 éves, *Horváth* Paulin 14 éves és *Horváth* János 6 éves ratkóbesi cigányok Balogrussóra érkeztek mint malterhordók és *Farkas* József cigány kúnyhójában huzódtak meg éjszakára. Az esőzés következtében a rozoga állapotban levő kúnyhó felett a föld beomlott és a cigányokra szakadt úgy, hogy a négy cigány, mire a mentési kísérletek folytán kiszabadították, megfulladás következtében meghaltak. Az esetet bejelentették a kir. ügyészséghez s a nyomozás megindult, hogy nem terhel-e valakit gondatlanság vagy mulasztás.

Az irni és olvasni tudás igazolása. Köztudomású dolog, hogy azon országgyűlési képviselőválasztóknak, kik iskolai bizonyítvánnyal nem tudják igazolni, miszerint irni és olvasni tudnak, azoknak egy bizottság előtt vizsgát kell tenni. E bizottságok elnöke a járásokban a főszolgabíró, a városokban a polgármester. E vizsgálatok a folyó hóban fognak megtartatni s mivel a belügyminiszterhez sok helyről kérdés intéztetett, hogy a vizsgálatok mily rendszerben és kivánalmak mellett tartassanak meg: ezen körülménynél fogva a belügyminiszter most egy körrendeletet adott ki, melyben felhívja a hatóságokat, hogy a szabadelvűség legszélesebb határai szemellett tartásával ejtsék meg a vizsgálatokat és lehetőleg ünnepnapokon, hétköznap pedig az estéli órákban.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati Kerül. Munkásbiztosító Pénztár igazgatósága ma vasárnap délelőtt fél 9 órakor a közgyűlést megelőzőleg a pénztár helyiségében ülést tart. A közgyűlés a polgári olvasóköri helyiségében délelőtt 10 órakor lesz *id. Rábely Miklós* igazgatósági elnök elnöklésével.

A Kárpát-egyesület kirándulása, a melyet a gömöri osztály rimaszombati bizottsága a múlt vasárnapra hirdetett, a kedvezőtlen időjárás miatt mára maradt, ha pedig ma sem volna jó idő, úgy a jövő hét közepétáján fognak a Szinyeczeze kirándulni.

Irnoki állás. A helybeli kir. törvényszéknél rendszeresített irnoki állásra a törvényszék elnöke pályázatot hirdet. A kérvények négy hét alatt benyújtandók; az igazságügyi kezelői és telekkönyvi vizsga letétele föltétlenül igazolandó.

Vizsgálatok. A helybeli főgimnázium VIII. osztályu tanulói a múlt hét folyamán végezték az osztályvizsgálatokat. A jövő héten írásbeli érettségi tesztnek, azután ismét tanulóhoz fognak a szóbeli érettségi vizsgákra, a melyek június 20-án kezdődnek a többi osztályok vizsgálatai után.

A 4 százalékos magyar korona-járadék június 1-én esedékes szelvényeit a „Rimaszombati Takarékpénztár” e hó 20-ikától kezdve minden levonás nélkül beváltja.

Vásár. A májusi vásár f. hó 14—15-ikén lezajlott. A forgalom úgy a marhavásártéren, mint a belső téren és utcákon óriási volt, — úgy hogy az árukkal tömegesen jelentkezett kereskedőket alig lehetett elhelyezni. Panaszok is érkeztek, hogy a különben is szűk Deák Ferencz utcában, hol a közlekedés vásár alkalmával mindig nehezen bonyolítható le, most sátozt is helyeztek el, s az ut egyharmadát elfoglalták az árusok. Ez pedig még sohasem fordult elő. Más lapra tartozik aztán az, hogy vevő — sajnos — nem jelentkezett a remélt és várt mennyiségben. Az időjárás kedvezett, s ez utolsó „fagyos szent” eléggé megbecsülte magát, de a második napon már hűvös, szeles volt az idő s estefelé az eső is jelentkezett.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Tanítóegyleti gyűlés. A Gömör-Kishontvármegyei Általános Tanító Egyesület nagy-róczei járáskörének tanítósa Murányalján f. hó 20-án (szerdán) d. e. 10 órakor a róm. kath. elemi iskolában tartja meg tavaszi gyűlését, a melyre az egyesület t. tagjait, valamint a tanügy barátait tisztelettel meghívja *Lechniczky István* járásköri elnök. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Tanítói fizetésrendezés és a tanítói nyugdíjtörvény revíziója. Előadó: *Zseltey Béla* Szirk-Vashegy. 3. A munkaszünetet és takarékosagra való nevelés. Előadó: *Longauer Alajos* Nagyrócze. 4. Folyó ügyek. — A gyűlést követőleg közebed lesz a nagyvendéglőben, s ebéd után 1/2 órákora kirándulás a murányi várba. Ugy az ebéden, valamint a kiránduláson részt venni akarók e szándékukat *Mészáros Gyula* róm. kath. tanítónál (Murányalja) május hó 31-ig jelentsék be.

A kutyákról. A rendőrkapitányság a múlt héten veszettségi esetről kifolyólag okos és szigorú rendeletet adott ki, — de a rendelet végrehajtása kevésbé pontos, mert a kutyák vigan ugrándoznak az utcákon szájkosár és vezeték nélkül.

Balesetek a gépeknél. Serkén folyó hó 5-én *Illés Bálint* 12 éves iskolás fiu a tanítónak szecskát vágott s véletlenségből a fogaskerék odakapta a kis fiu jobb kezét s három ujját összeroncsoolta. — Várgedén pedig f. hó 13-án *Magyar Barna* 6 éves kis fiu répavágó gépnél dolgozó atyjához ment a pusztára s itt a fogaskerék a fuicska bal kezének három ujját zuzta össze. Mindkettőt beszállították a kórházba.

Hivatalos órák megváltozása. A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalának hivatalos órái május hó 1-től megváltoztak. Ugyanis május hó 1-étől kezdődőleg augusztus hó 31-ig bezárólag hivatalos óráit reggel 8 tól délután 1 óráig tartja.

Kamarai jelentés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara az április hónapban végzett munkásságáról tartalmas jelentésben számol be. A rimaszombati törvényszék területéről czégbegyűzés volt: Köhegy és vidéke hangya fogyasztási szövetkezet, Rozsnyói Takarékpénztár és Zalogház részvénytársaság Fiókja Tornalján, Rimabrézó község állattenyésztőinek szövetkezte. Törlés egy volt: Erdőközi faipar, Jellinek és Varga Rimaszombat. A közlekedési rovatban olvassuk, hogy a keresk. miniszter az eger—putnoki helyiérdekű vasut részvénytársaságnak a m. kir. államvasutak Pogonypuszta állomásától kiágazólag Málé, Kelemér és Alsószuha községek érintésével Zádorfalu községig vezetendő helyiérdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította. A várgedei távbeszélő központ s a Feled és Várgede közt létesítendő telefonhálózat ügyében a kassai kir. posta- és távirada igazgatóság tájékoztató átiratát közli a jelentés, mely ismerteti az egyes hatóságok részére konkrét esetekben adott véleményeket is. Legutóbb Nagyrócze város polgármesterének megkeresésére a husvizsgálati szabályrendelet-ről, s az alispán megkeresésére Jolsva város husár hatósági szabályáról adott a kamara véleményét. A jelentés végén a szokásos statisztikai közléseket találjuk.

Iskolafelügyelők a VI ik el. isk. osztályt végzett fiutanulók vizsgájánál. Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1913. évi XIV. törvényezikk 5. § a szerint a választói joghoz szükséges különös kelékek egyike az elemi népiskola hatodik osztályának sikeres elvégzése, mely ezen állampolgári jog megszerzéséhez különös előnyt biztosít. Ezen, a választói jogosultság szempontjából megkívánt egyik értelmi kellék igazolása céljából az elemi népiskolai VI. osztály záróvizsgájának letételéről bizonyítványt kell bemutatni. A záróvizsgához a vallás- és közoktatásügyi miniszter külön megbízott iskolafelügyelőt küld ki; — a záróvizsga az illetékes tantfelügyelő által megállapítandó napon (április, május és június hónapokban) a többi osztályok évi vizsgájától elkülönítve tartatik meg; — végbizonyítványt csak az kaphat, aki az elemi népiskola VI. osztályából a záróvizsgát sikerrel leteszi; — a záróvizsga érvényéhez az iskolafelügyelő aláírása szükséges. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gömör és Kishontvármegyében az elemi népiskola VI ik osztályának záróvizsgájához a folyó iskolai év tartamára külön megbízott iskolafelügyelőkként a következőket küldte ki: *Dobos László* kir. tanf. tollnokot a nándorvölgyi, — *Matolcsy Pál* áll. isk. igazgatót a rimaszombati, — *Törköly József* áll. isk. igazgatót a rozsnyói, — *Lipták Endre* rimakokovai áll. isk. igazgatót a nyustyai, — *Simkó Géza* putnoki áll. isk. igazgatót a feledi, — *Schnögner János* rozsnyói áll. isk. igazgatót a pelsőczyi, — *Liptai János* jolsvai áll. isk. igazgató-tanítót a nagyróczei, — *Falvay János* gömörpanyiti ág. ev. tanítót a ratkói, — *Mares János* sajlólénártfalvai ref. tanítót a putnoki s — *Ruszkay István* csizi ref. tanítót a tornaljai körzetbe.

Kirakatrendező szakiskola Budapest. A miskolczi Kereskedelmi és Ipar-kamara értesíti az érdekelteket, hogy a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete külföldi mintára egy modern felsőbb kirakatrendezői szakiskolát szervez, melynek vezetését az egyesület kirakatrendezői szakosztálya elnökének *Holzer Simon* cs. és kir. udv. szállító czégnének Holzer Simon cs. és kir. udv. szállító czégnének főkirakatrendezője elvállalta. Tájékoztató szolgál: *Lázár Mór*, a tanfolyam igazgatója (Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 9. Holzer czég.)

Ingyenes szaktanács gazdáknak. Minden m. kir. gazdasági akadémián, a tanári testületből alakított gazdasági tanácsadó-bizottság működik, mely ingyenes tanácsot szolgál. Ugyilátszik azonban gazdaközönségünknek nincsen kellő tudomása ez üdvös intézményről, mert — mint értesülünk — aránylag igen kevesen keresik fel. Czélszerűnek tartjuk ezért megemlíteni s az érdeklődők figyelmét felhívni a kassai m. kir. gazdasági akadémián fennálló tanácsadó bizottságra, mely vármegyénk minden egyes gazdájának bármikor szívesen szolgál ingyenes tanácsot.

Uj állatbiztosító szövetkezet. Vármegyénk Runya községében folyó évi április hó 20-án alakult meg a községi állatbiztosító szövetkezet. Az alakuló közgyűlésen nagy számmal összegyűlt gazdaközönség a szövetkezet igazgató elnökül *Nagy Károly* birtokost, az igazgatóság tagjait pedig *Ignáczy Béla* tanítót és *Deres László* birtokost választotta meg. A szövetkezet alakítás munkájában, az alakulási mozgalmak kezdetétől fogva előljárt *Ignáczy Béla*, a község közszeretben álló tanítója.

Köszönet.

Mindazoknak, kik b. e. édes atyám elhunytá alkalmából levélileg, vagy táviratilag részvétüket nyilvánították s azzal bánatunkat enyhítették, ezen az uton fejezem ki, testvéreim nevében is, köszönetemet.

Tornagörgő, 1914. máj. 11.

Csabay Pál, ref. lelkész.

Köszönetnyilvánítás.

Istenben boldogult jó férjem: *Sipos Dániel* elhunytá alkalmakor sok oldalról megnyilatkozott jóleső részvét rt, valamint a végtisztességtételén résztvevőknek ez uton mondok hálás köszönetet a magam és gyermekeim nevében. — Rimaszombat, 1914 május 14.

Ösv. Sipos Dánielné és gyermekei.

CSARNOK.

Dal a Honvéd-utczáról.

Nincsen párja városunkban
A Honvéd-utczának,
Ott a lakók télen, nyáron
Gólyalábon járnak.

Hogyha esik, a nagy sárból
Fülük ki sem látszik,
Igy czipőjük talpa, sarka,
Persze, hogy lemállik.

Ha meg a nap melegen süt,
Sárból bucska lészen,
S míg hazaérnek, nehányszor
Orrabuknak szépen!

Az egyik házigazda már
Föltette magába:
Holmi *monoplánt* vesz, — s azon
Repül be a házba.

Mertbát ezt az utcát akkor
Hozzák majd csak rendbe,
Mikor mi már vipálgatunk
Odafenn a mennybe!

Amott meg egy girbe-gurba
Akác áll magába,
Úgy látszik, holtig szerelmes
Belé a gazdája.

Kivágná, hajh, de nincs erő...
Igy szól hát bújába:
— „Vékony vagy még, borulj előbb
Kellő vastagságra!”

— „Most legfeljebb csak pipaszár
Lehetne belőled,
De ha megnösz, hát a kályhám
Bemelegszik tőled.”

... Azt is hallom, hogy „parancs” jött
Ezelőtt félévvel:
„Ki-ki szegje be portáját
Deszkakerítéssel.”

Bár a *határidő* letelt,
De azért a gazdák,
Deszkakerítés dolgában
Fülük se mozgatják!

Mért mozgatnák?!... A csillagját
Holmi kerítésnek!

Ezzel csak a *honvédnév*
Bélyeget sütnének!

Szegény „Honvéd“! te belőled
Sem lesz soha utca...
Hja, a „tervek“ otthonában,
Igy megy minden fuccsba!

Paal Gyula.

Epizódok 1848—1849-ből.

(Egy öreg ember régi emlékeiből.)

Írta: **Letünt.**

Irányi Dániel 1849-ben a fegyverletétel után Molitor társával valahogyan Gömörvármegye területén rekedt. Kezdetben Jadszókó N. baradnai evangélikus lelkésznel tartózkodtak; pár hét multán azonban Latinák Rudolf kereste fel és hívta meg őket poloszkói birtokára, ahol háznál sokáig rejtegette és dédelgette bujdosó vendégeit.

Az ebédlő asztal felett valami felhúzó félet csináltatott a padlásra, abból az előirányzatból, hogyha esetleg gyanús emberek (csendőrök, finánczok, vagy hivatalnokok) közelednének a házhoz, rögtön a padlásra juttassa vendégeit, amely eset több ízben elő is fordult.

Minthogy azonban ez a helyzet így a végzettségig nem maradhatott, olyan módot kellett kieszelnéni, melynek révén a bujdosók az országból, ahol az életük sohasem volt biztos, valahogyan kijuthassanak.

Abban az időben a Latinák testvéreknek: Rudolfnak, Sándornak, Frigyesnek, Jánosnak és Pálnak két unokatestvérük: Latinák Viktor és Irén Stiriában laktak és szintén vasgyár tulajdonosok voltak. Ezekhez a rokonokhoz Latinák Sándor már régóta készült látogatába, hogy velük megismerkedjék, miután eddig még soha sem találkoztak.

Elhatározták tehát, hogy Molitor lesz Latinák Sándor az unokatestvér, míg Irányi az ő Jancsi nevű kocsisa.

Erre a két névre kért aztán Latinák Rudolf és Sándor Rimaszombatban, a központban utlevelet. Mikor pedig az utlevél megérkezett, egy közönséges nyitott kocsit vásároltak és ahhoz egy pár meglehetősen jó lovat, amely fogaton azután az Irányi Dániel kocsiskodása mellett — aki kocsis egyenruhába öltözködött — megindultak és néhány nap múlva Grácson át s stíriai Latinák testvérekhez szerencsésen eljutottak.

Azért lett pedig Molitor az unokatestvér, Irányi meg csak a Jancsi nevű kocsisa, mivel Molitor lovat hajtani nem tudott; másrésről meg technikát végzett ember lévén, mint ilyen Latinák Rudolf a poloszkói vasgyár kezelési módjába nagyjából beavatta, hogy abban az esetben, ha netán Latinák Viktor érdeklődne a poloszkói vasgyár üzemszervezési iránt, neki Molitor — mint talmi unokatestvér — egyrészt felvilágosítást adhasson, a mely eset később elő is fordult és e részben Molitor meg is állotta a helyét emberül, fényes bizonyágát adván szakképességének.

Az ál unokatestvért Stájerországban meleg rokon szeretettel fogadták. „Jancsi kocsist“ is mindnyájan megszerették, akiről Molitor azt mondta nekik, hogy nem közönséges paraszt, hanem egy előkelő, de elszegényedett volt gyári munkásnak a fia, nehogy az Irányi finomabb modora gyanút keltsen.

Nem is úgy bántak vele tehát, mint cseléddel szokás, hanem a többi cselédektől elkülönítve, a magukéhoz hasonló módon éllemeztek és gondozták.

Igy tehát a felismerés veszélyének eshetőségén már tulesvén, megérkezésük után néhány nap múlva Molitor, mint Latinák Sándor, megkérte az „unokatestvért“, hogy ha lehetséges, szerezne neki és kocsisának egy Svájcba szóló utlevelet, mivel ő az ottani gyárak közül néhányat szeretne megnézni és esetleg áttanulmányozni.

Az utlevelet Latinák Viktor néhány nap múlva a tartományfőnöktől ki is eszközölt s a menekülők annak a felhasználásával szerencsésen kijutottak Svájcba. Ott a szabad földet biztonságuk első impressziója alatt megcsókolták; a fogatot értékesítették, aztán Irányi Párisba, majd Londonba, míg Molitor Amerikába utazott.

Hogy pedig a menekülés még romantikusabb legyen, az a kázus is megtörtént Stiriában, hogy

a cousin és cousine, a kik pár hétig egy fedél alatt laktak, beleszerettek egymásba. Az elválás tehát eléggé érzékeny volt.

Igy mentették meg a poloszkói derék Latinák testvérek az ország egyik nagy hazafiát, esetleg a haláltól is, olyan furfangosan kieszt cselével, amit más körülmények között semmi szin alatt sem engedtek volna meg maguknak; a melyért a stíriai rokonok sem nehezteltek, midőn később a dolgról körülményesen értesültek s a Jancsi kocsis által való ügyes rászedésen jóízűt nevettek.

*

Molitor később Newyorkban megismerkedett Wass gróffal, akivel épen akkor utaztak Californiába, mikor ott az aranymezők kizsákmányolása javában tombolt. Ott egy kezdetleges aranyolvastzó gyárat építettek, amelyhez Wass gróf szolgáltatta a pénzt, Molitor meg a tudását. Ezen a kezdetleges olvastzón, a Molitor szakkezelése mellett, pár év alatt 800000 dollárnyi vagyont szereztek.

Köztudat szerint azonban az emberi természetben a telhetetlenség a világ nagy nézőterén nem épen az utolsó helyet foglalván el, az üzletársak a két esztendő alatt összegyűjtött 800000 dollárnyi tőkéből milliókat akartak csinálni.

Megtudták ugyanis, hogy a Newyork-sanfranciskói pacific vasuti vonalat nemsokára meg fogják építeni, a tervbe vett utvonallal mellékei több százezernyi hektár földet potom áron összevásároltak, abban a feltevésben és reményben, hogy ha a vasut ki fog épülni, a vasut mentén fekvő földjeiket mesés áron fogják értékesíteni és ily módon milliókat fognak szerezni.

Csak hogy számításán kívül hagyták a yenkik jobbik esztét, akik értesülvén a Wass Molitor-féle spekulációról, konzoreziumot alakítva a kormánytól és illetve a vasutvállalatnál kieszközölték, hogy a pacific vasut irányát változtassák meg, s a vasutvonalat az eddigi tervtől eltérően egészen másfelé vezessék, nehogy a köztársaság milliói idegen kezekbe jussanak.

A tervet a kormány, a vállalkozókkal egyetértve, ennek az érvnek tekintetbe vételével meg is változtatta, minek következtében a gr. Wassék által összevásárolt földterületek a vásárlók nyakában maradtak. Ezt a rengeteg földterületet később igen csekély áron értékesítették s a befolyt összeget más szerencsétlen vállalatnál újból elvesztették.

Mert hát sorsát ki nem kerülheti senki sem. Ha Molitor megelégedett volna az egymillió forintnyi vagyonnal, megfelelő házasságot köthetett volna a Latinák Viktor stájerországi vasgyáros derék testvérel, a kibe menekülése közben belészeretett. Mig így később egy szeszélyes kreol nőt vett feleségül, a kit a Molitor visszavándorlása után én is személyesen ismertem, s akivel a létért való további küzdelem között eléggé boldogtalan házasságot kellett átélnie.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Sp. Helyben. Köszönjük, legközelebbi számunkban hozni fogjuk.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Ügynököt keresünk **Gömör-, Zemplén-, Borsod- és Abaujvármegyék** területére. — Azon tehetséges urak, kik hajlandók czégünk 1—3

KÉPVISELETÉT

atvenni, küldjék be ajánlatukat **Preisz Bernát és Fia** szesz italok és bornagykereskedők czimre **Eperjes**.

PASZTÖRÖZÖTT TEJSZINBŐL

készült elsőrendű minőségű

TEA-VAJ

kapható a „Rimaszécsi Vajtermelő Központ“-nál Rimaszecs, (Gömörmegye).

A vaj ára **bérmentve** szállítva utánvetté:

4 1/2 kgr. árutartalma postacsomagban kgr.-kint 3 K 40 f.

2 kgr. árutartalma postacsomagban kgr.-kint 3 K 50 f.

A vaj tetszés szerint 1/8, 1/4, 1/2 1 kg.-os db.-ban szállítható.

Rendelések: „Vajtermelő Központ Rimaszecs“ czimre intézendők.

Sürgönyczim: Vajközpont. Interurbán telefon 8. szám.

Rimaszécsi vaj ki-ebb mennyiségben beszerezhető:

Rimaszombatban és Tornaúján a Gazdasági Egyesület Áruszövetkezetében. — Putnokon: Simon József fűszerüzletében. — Timamurány Salgótarjáni Vasúti Részvételnyársaság gyártelepein az éllemezési üzemekben.

Kiadó üzlethelyiség.

Deák Ferencz-utca 22. szám a. egy üzlethelyiség hozzátartozó lakással együtt kiadó. — Értekezhetni lehet: **ZSUFFA KÁLMÁN** tulajdonossal.

Eladó új ház Feleden.

Négy szoba, konyha, éléskamara, pincze, három marhára való istálló, mindenféle melléképítmények, nagy kert **Feleden** szabad kézből eladó. Értekezni lehet: **a feledi postahivatalnál.** 1—*

Árlejtési hirdetmény.

A **feledi** református egyház presbiteriuma toronymagosítási és templomfedési, valamint renoválási és új orgona, harangok felszerelési munkálatokra a következő feltételek mellett nyilvános árlejtést hirdet:

1. A pályázaton részt vehetnek mindazon hazai vállalkozók, a kik iparjoggal bírnak.

2. Csakis az eredeti úrlapokon tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

3. A lepecsételt ajánlatok — melyhez csatolandó annak kijelentése is, hogy az ajánlattevő ismeri az általános és részletes feltételeket s magát annak aláveti — **1914. évi május hó 23-án este 6 óráig** Kiss Ferencz lelkészhez (lakik: Gortvakisfalud, u. p. Várgede, Gömör- és Kishontvárm.) nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

4. Ajánlattevő tartozik az ajánlati összegnek 5 (öt) százalékát készpénzben vagy egyéb óvadékképes értékpapirban az ajánlathoz csatolni. A munka kiadása felett a presbiterium szabad joggal határoz.

5. Pályázni lehet a szakmunkákra külön is, de az eredeti úrlap használata és az öt százalék óvadéki összegnek letétele ez esetben is kötelező.

6. A 3 ik pontban jelzett feltételek tekintetében a gömöri ref. egyházmegye által 1906-ban kiadott „Általános és részletes építési feltételek“ kötelezők.

7. Vonatkozó tervek, az általános és részletes feltételek megtekinthetők, valamint szükséges felvilágosítások és ajánlati úrlapok Kiss Ferencz lelkésznel Gortvakisfaludon (feltételes vasuti megállóhely) kaphatók, esetleg kívánatra utánvétel mellett meg is küldetnek.

8. A torony és templom a helyszínen: Feleden, (Gömör Kishontvm.) vasutiállomás, természetben meg is tekinthető.

Kelt Feleden, 1914. május hó 10 én.

Osváth Dániel,

főgondnok.

Kiss Ferencz,

ref. lelkész.

Kiadó lakás és bolt.

Az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy szép három szobás lakás **azonnal** bérebe vehető, **egy bolthelyiség** pedig azonnal. — Értekezhetni bármikor lehet ugyanott az emeleten lakó

Andrási László fényképésszel.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izlése-

:: sen, jutányos áron eszközöl ::

id. Rábely Miklós Fia könyvkötészete

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

KASZINÓ-ÉPÜLET.

Egy ujonnan átalakított esinos

félfedeles-hintó

eladó. Czim: E lap kiadóhivatalában.

Bérmálásra

Imakönyvek nagy választékban kaphatók

Ifj. Rábely Miklósnál.

Bérbeadó esetleg eladó ház.

A **Mező-utcza 28. szám** alatti ujonnan épült ház, mely 2 szoba, konyha, kamara, mellék-helyiségek, magános udvar és kertből áll — **november hó 1-től** bérebe kiadó, esetleg örök áron is eladó. — **Felvilágosítás** a bérösszegre, illetve a vételárra nézve nyerhető ugyanott a **jelenlegi lakótól** vagy e lap kiadóhivatalában. 2-4

Eladó ház.

Rimaszombatban Rákóczy utca 22. számú kétemeletes ház — a régi **gimnázium épülete**, jelenleg a **nyomorék gyermekek otthona** — eladó. — Venni szándékozók tudakozódás céljából forduljanak a **Fehér-Kereszt Egyesület** Elnökségéhez. 7-*

Varrónő

ajánlkozik mindenféle **házi ruha** és **új fehérneműk** elkészítésére, valamint fehérneműek **javítására is**; — használt **paplanok behuzását** jutányos árak mellett szintén felvállal.

Értekezni lehet a délelőtti órákban **Szentpétery-utcza 17. szám. 2. ajtó.**

Kiadó az Erzsébet-téren

egy emeleti utcai lakás mellék-helyiségeivel, mely most lett **teljesen rendbehozva**; vízvezeték, fürdőszoba, villany világítás, új festés stb. vel. **Bármikor megtekinthető.**

Bővebb felvilágosítást nyújt: **KOHN ADOLF** tulajdonos **Erzsébet-tér 16.** 4-*

Kiadó

vízvezetékkel ellátott egy három és egy két szobás lakás a hozzátartozókkal **azonnal Losonczi-utcza 13. sz. alatt.** Értekezni lehet ugyanott a tulajdonos **Tokár Istvánnal.** 5-*

HIRDETMÉNY.

A Miskolczi Hitelintézet áru- és terményraktáraiban az ez idei

XXII. évi gyapjuvásárt

junius 27-én tartjuk meg.

Részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk:

Miskolczi Hitelintézet.

Javításmentes tetőfedések és falburkolások

Eternit

PALABÓL

Csak akkor valódi ha minden lapon az **Eternit** törvényileg védett szóvédjegy dombornyomásban látható.

ETERNIT-MŰVEK HATSCHEK LAJOS, BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 33. GYÁR: NYERGESUJFALU.

KÉRJEN MINTÁT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

Elárusítók

Rimaszombatban: **BRAUN ZSIGMOND.**

Rimaszécs: **GESCHEIT, KLEIN és RAPPAPORT.**

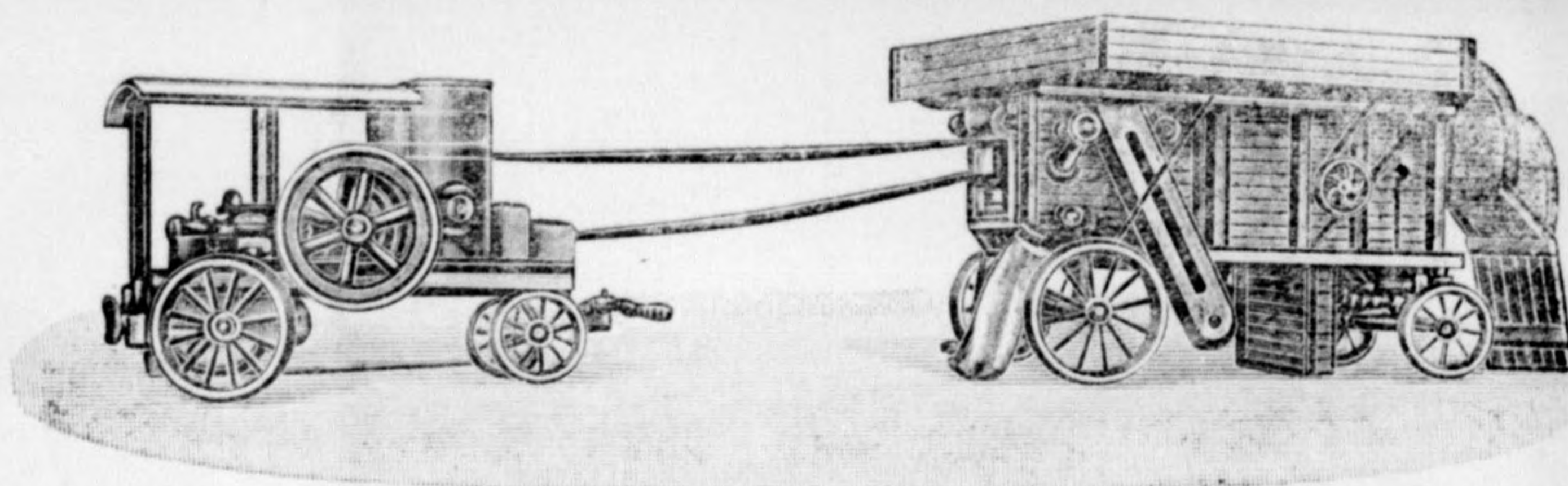
Tanuló.

Egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyv-..... kötetészetébe.

Hirdetéseket

mérsékelt áron e lap részére elfogad a kiadóhivatal **Tompa-u. 10. és**

Ifj. Rábely Miklós könyv és papirkereskedő **Deák Ferencz-utcza 20.**

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvény-Társaság Gépgyára Rimaszombatban

ajánlja: a T. érdekelt közönségnek **ujjonnan szerkesztett és megbízható munkaképességű benzin és nyersolaj motorait**, esetleg **eredeti „Hoffer”-féle cséplőszekrényekkel felszerelve, szalmakazalozóit, szőlőpréseit** és kisebb gazdasági gépeit. — **Elvállalunk öntödénkben a legpontosabb kivitelben bármiféle vas- és fémöntvényeknek az elkészítését. Henger rovátkolást. Malom berendezések és felszerelések elkészítését.** — A T. gazdaközönség és géptulajdonosok felkéretnek, hogy javításra szoruló gépeiket gyártelepünkre már most küldjék be, mivel azok ez idő szerint előnyösebb árban és észszerűbben eszközölhetők, mint közvetlen az aratási időszak előtt. — Teljesen kijavított, használt cséplőkészletek előnyös árban kaphatók és becserélhetők. 6-8